

Les Viles **espirituals**

Què és una vila espiritual?

És un racó de món on l'esperit floreix en pau, dolçament, sense angúnies ni presses, com una font rajant a l'ombra d'un recer amagat. És una vila ni massa gran ni massa xica, assossegada, silenciosa, densa, on els matins són més purs, els jorns més llargs i les nits més serenes i profundes que en les ciutats atrafegades, i on el temps sembla que s'escola com per art d'encantament. És una vila mig senyorívola mig terrassana, on en eixir de la biblioteca, cap al tard, podeu amb poques passes sortir al camp i vagar ensonyadament pels vergers i les hortes que s'amaren d'ombres. És una vila on hi ha vells records que es lliguen i enfilen a llarg a llarg de la troca del temps, com els grans d'un rosari, amb totes les actualitats fugitives i totes les esperances aconhortadores. És una vila on l'esperit sempre es troba amatent, perquè el cos hi pot viure amb poca cosa, ben deslligats dels afanys materials. És una vila d'aquelles que, en començant-hi a bufar l'esperit, es torna tant ressonant d'harmonies, de color i d'idees, que de racó de món es transforma per inefable misteri, en un d'aqueixos universos anímics, immortals i insondables, que després lluen eternament amb els noms d'Atenes, Florència, Venècia, Koenisberg o Weimar.

Catalunya n'és rica, d'aqueixes viles beneïdes. I imagineu-vos el que podria ésser la nostra terra, si una nova política cultural, una nova estructura del seu esperit, sàviament concebuda, anés omplint de mirra aqueixos vasos dispersos, anés clapejant-la de petits brasers que al cor de la nit aixequessin uns fumerols aromàtics, tots enllaçats en l'aire, sota la pau del nostre cel. No caldria pas, per això, destruir la capital de Catalunya; Barcelona ha de continuar essent el centre de la nostra cultura i l'important fóra, no decapitar la nostra terra, ans al contrari, anar equilibrant tots els seus membres, fins a posar-los en justa proporció i perfecta harmonia amb el seu cap actualment excessiu. Arrencar de la capital única, on es consumeixen mesquins i ineludibles afanys, tants esperits selectes, vinguts de tot Catalunya i fatalment agombolats a la ciutat absorvent, i anar-los tornant a poc a poc a les contrades nadiues, repartits en famílies espirituals.

La sentiu, la bondat d'aquest somni? Una escola d'arquitectura i arqueologia a Tarragona: un seminari de grans estudis religiosos a Vic: un institut històric i paleogràfic a Girona: una alta escola de geografia comercial i d'exportació a Reus: una altra d'agricultura i ramaderia a Lleida: una d'estudis nàutics i oceanografia a Palma de Mallorca, amb filials a llarg a llarg de la nostra costa, a Sant Feliu, al Masnou, a Vilanova. Fer que els homes de carrera, els metges, els arquitectes, els enginyers, tornessin a trobar en llurs contrades nadiues l'amor a la terra i el caliu espiritual necessari per a restar en ella, lliures de l'obsessió morbosa i gairebé sempre falsa, que sols és possible viure i desenrotllar-se plenament dins una gran capital. I procurar, en fi, individualment i col·lectivament, per obra i gràcia de cadascú i de tothom, sense particularismes personals ni tendències polítiques, que a mesura que anés organitzant-se la nostra cultura, l'espessa xarxa d'instituts i laboratoris, de museus, parcs, observatoris, escoles i tallers, estigués repartida per tota Catalunya, a Figueres, a la Bisbal, a Olot, a Puigcerdà, a la Seu d'Urgell, a Berga, a Solsona, a Manresa, a Sabadell, a Terrassa, a Balaguer, a Tortosa...